Regionale Sociale Dienst
KROMME RIJN HEUVELRUG

MEMO

DATUM : 30 maart 2026

VAN : Juridisch adviseur

ONDERWERP : GOVERNANCE VAN DE RDWI

Aanleiding
Op 18 maart 2026 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Deze verkiezingen markeren het begin van een nieuwe bestuursperiode voor de deelnemende gemeenten en hiermee een nieuwe samenstelling van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug, hierna RDWI. Een dergelijk moment biedt bij uitstek gelegenheid om stil te staan bij de wijze waarop de governance van de RDWI is ingericht en functioneert.

Met het oog op een zorgvuldige voorbereiding van deze nieuwe bestuursperiode is deze memo opgesteld. Hierin worden de uitgangspunten van de governance van de RDWI toegelicht. Het doel is om helderheid te bieden over de bestuurlijke verhoudingen, verantwoordelijkheden, en besluitvormingsprocessen binnen de regeling, het belang van de bestuurlijke invulling van de rol van lid van het algemeen bestuur (AB) of lid van het dagelijks bestuur (DB), en de keuzes die hier in het verleden in zijn gemaakt. Daarmee fungeert deze memo voor het nieuwe bestuur als een inleiding in het functioneren van de RDWI.

Kennismaking met de RDWI
Algemeen
De RDWI is een gemeenschappelijke regeling geënt op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze regeling is een afgesproken samenwerking ter behartiging van bepaalde belangen, ook wel aangeduid als 'verlengd lokaal bestuur': het bestuur van dit samenwerkingsverband heeft geen eigen democratische legitimatie en de politieke controle berust bij de deelnemers van de samenwerking.

Een gemeenschappelijke regeling wordt getroffen door bestuursorganen. In het geval van de RDWI zijn dit de colleges en raden van de afzonderlijke gemeenten.

De RDWI is een (gemeenschappelijk) openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid als bedoeld in artikel 8 lid 1 Wgr. Dit is de meest vergaande samenwerking uit de Wgr[1] nu in beginsel alle gemeentelijke bevoegdheden zijn overgedragen, waaronder de verordende bevoegdheid van de raad. De regeling benoemt het belang ter behartiging waarvan zij is getroffen:

> 'Het gezamenlijk uitvoeren van de werkzaamheden op de terreinen van werk, inkomen, sociale werkvoorziening, re-integratie, schuldhulpverlening, inburgering en andere daarmee verband houdende onderwerpen om de klantgerichtheid, de kwaliteit, de continuïteit, de doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering en dienstverlening te vergroten en te borgen'.

Inrichting bestuur
Het bestuur van de RDWI bestaat uit een algemeen bestuur (AB), een dagelijks bestuur (DB) en een voorzitter waarbij het AB aan het hoofd staat van het openbaar lichaam. De inrichtingseisen zijn als volgt (volgend uit de Wgr en de GR RDWI):

---

[1] Andere vormen van samenwerking geënt op de Wgr zijn het oprichten van een gemeenschappelijke orgaan, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een centrumregeling.

- het DB bestaat uit de voorzitter en tenminste twee en ten hoogste vier overige leden (artikel 12 GR RDWI).
- Deze 'overige leden' mogen niet allen uit dezelfde gemeente komen.
- het AB is ten minste tweemaal zo groot als het DB, en
- alle leden van het DB zijn vertegenwoordigd in het AB

Rollen en taken
Het AB staat aan het hoofd van het gemeenschappelijk openbaar lichaam. Het AB is hiermee het hoogste bestuurlijke gremium van de RDWI met een kaderstellende en controlerende rol. Het AB legt geen verantwoording af aan een ander orgaan. Dat laat onverlet dat een AB-lid afzonderlijk wel verantwoording verschuldigd is aan de raad die dit lid heeft aangewezen, verantwoording over het door hem gevoerde beleid. Een AB-lid vertegenwoordigt *de belangen van de gemeente* die hem heeft aangewezen en zal de in zijn raad levende opvattingen over het voetlicht moeten brengen, ook als deze afwijken van zijn persoonlijke politieke opvatting. Een AB-lid is geen verantwoording verschuldigd over besluitvorming in het DB.

Het DB werkt het beleid, waarvoor het AB de kaders heeft vastgesteld, nader uit en heeft de dagelijkse leiding over de GR. Het DB fungeert, naast het voeren van de dagelijkse leiding van de GR, als voorbereidingsorgaan voor besluiten welke in het AB worden genomen. Het DB is uitsluitend verantwoording aan het AB verschuldigd: het DB en elk van zijn leden afzonderlijk zijn verantwoording schuldig over het door het DB gevoerde bestuur (artikel 19a lid 1 Wgr). Een DB-lid vertegenwoordigt het *organisatiebelang*. De leden van het DB hebben geen directe verantwoordingsrelatie met de gemeentebesturen die hen hebben aangewezen. Het DB functioneert als collegiaal bestuur. De leden besluiten gezamenlijk en zijn gezamenlijk verantwoordelijk. Zij nemen zitting als bestuurder van de gemeenschappelijke regeling en behartigen daarbij het belang van de regeling als geheel.

De rol van de voorzitter: is voorzitter van het openbaar lichaam, wordt door en vanuit het AB aangewezen en heeft stemrecht. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte (vertegenwoordiging van de RDWI bij het verrichten van (privaatrechtelijke) rechtshandelingen). Rollen en taken van het AB, DB en de voorzitter zijn opgesomd in bijlage 2.

De status van het AB en DB na de verkiezingen
Gedurende een overgangsperiode kan het zijn dat nog niet alle raden AB-leden hebben aangewezen. In dat geval blijven 'oude' AB-leden, omdat dit wethouders zijn, bevoegd tot het nemen van besluiten.
Ook voor het DB geldt dat gedurende de overgangsperiode het bestaande DB bevoegd blijft besluiten te nemen met in acht neming van het quorum: de Gemeentewet (Gemw) stelt dat de 'oude' wethouders in functie blijven totdat de nieuwe wethouders door de nieuwe raad worden benoemd[2].

Vorming van het AB en DB

[2] Indien het bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit wethouders, blijft het 'oude' bestuur na installatie van de nieuwe gemeenteraad bevoegd om besluiten te nemen, omdat de wethouders volgens art. 42 lid 1 Gemeentewet pas aftreden wanneer de nieuwe raad ten minste de helft van het vereiste aantal wethouders heeft benoemd en deze benoemingen zijn aanvaard. Zolang de betrokkenen wethouder blijven, eindigt hun AB lidmaatschap bij de GR niet (art. 13 lid 2 Wgr).

De raden wijzen uit hun midden en hun colleges ieder een of twee leden voor het AB aan[3]. Het AB bestaat uit minimaal zes en maximaal tien leden, waaronder de voorzitter (artikel 8 GR RDWI). Tevens wijzen de raden voor elk aangewezen AB-lid een plaatsvervanger aan die het AB-lid bij verhindering vervangt. Het aanwijzen van een plaatsvervanger is van belang nu het stemrecht van een AB-lid *niet* overdraagbaar is. Het AB vergadert na aanwijzing van haar leden door de deelnemers van de GR voor de eerste maal in de nieuwe samenstelling op de dag met ingang waarvan de leden van het AB in oude samenstelling aftreden.

Het AB wijst in zijn eerste vergadering uit zijn midden een voorzitter aan. Tevens dient een plaatsvervanger te worden aangewezen.
Het AB wijst in zijn eerste vergadering de leden voor het DB aan. Deze leden mogen niet allen uit dezelfde gemeente komen[4]. Er kunnen geen plaatsvervangers voor de DB leden worden aangewezen door het AB. Dit dient door het DB in een interne vervangingsregeling te worden opgevangen. Meervoudig stemrecht van een AB-lid werkt niet door in het DB.

Wijze van vergaderen AB
Het AB heeft een reglement van orde voor de vergadering vastgesteld (bijgevoegd). Het AB vergadert zo vaak als het daartoe heeft besloten en voorts wanneer de voorzitter dit nodig acht of ten minste een vijfde van de leden dit vraagt. Vergaderingen van het AB zijn openbaar.

De vergadering van het AB wordt niet geopend voordat blijkens de presentielijst meer dan de helft van het aantal aanwezige leden tegenwoordig is (het quorum). Daarbij mag geen rekening worden gehouden met meervoudig stemrecht: het gaat om het aantal leden.

Stemverhouding AB
In de vergaderingen van het AB heeft ieder lid één stem, tenzij het betreffende lid afkomstig is uit een gemeente waarvan de raad slechts één lid heeft aangewezen voor het AB. In dat laatste geval heeft het betreffende lid twee stemmen in het AB (meervoudig stemrecht).

Wijze van stemmen in het AB
Het AB stemt bij gewone meerderheid. Een stemming is geldig als meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft aan de stemming heeft deelgenomen. Daarbij mag géén rekening worden gehouden met meervoudig stemrecht; het gaat om het aantal leden. Zie voor verdergaande informatie het bijgevoegde reglement van orde.

Leidende uitgangspunten
Voor de RDWI is het van groot belang dat:
- de bedrijfsvoering leidend is – continuïteit, kwaliteit, en eenduidigheid van dienstverlening;
- het DB rolvast blijft – sturen op proces, kwaliteit en bedrijfsvoering, niet op inhoudelijk beleid;
- het AB de plek blijft voor de politieke en inhoudelijke discussie over Werk & Inkomen.

Dit schept helderheid voor alle betrokkenen: het AB gaat over de inhoud en beleidskeuzes, het DB over de uitvoering, bedrijfsvoering en de organisatie.

Bijgevoegd zijn de volgende bijlagen:

---

[3] Artikel 9 lid 3 GR RDWI legt vast dat ieder AB-lid één stem heeft, tenzij het betreffende lid afkomstig is uit een gemeente waarvan de raad slechts één lid heeft aangewezen voor het AB. In dat laatste geval heeft het betreffende lid twee stemmen in het AB.
[4] Reden hiervoor is om te voorkomen dat een gemeente een monopoliepositie verwerft. Met een DB van twee leden + de voorzitter is het in het verlengde hiervan evenmin wenselijk dat een lid en de voorzitter uit dezelfde gemeente afkomstig zijn.

1. GR RDWI
2. Een verkort overzicht van de beslispunten voor de 1ste vergadering van het nieuwe AB
3. Rollen en taken het AB, DB, de voorzitter en de directeur
4. Het reglement van orde voor de vergaderingen van het AB
5. Het reglement van orde voor de vergaderingen van het DB
6. Memo procedure besluitvorming in het AB
7. Organisatiereglement
8. Directiestatuut
9. Bespiegeling op de inrichting van de RDWI